

Kis Pál István

Most, így visszanezve

A szekszárdi Duna-híd lábánál ülök,
locska kis mesékkel andalít a zsongás,
nézem az egykori sodródó nagy ágat,
azt a minduntalan újranyílmi-vágyat,
mely valahol egy régi áradáskor
egy faóriás törzséről ropogva letörött,
s hogy továbbélni neki sem volt mód más,
sajgó sebéből, itt e kis öbölben,
gyökeret vert, s hiába megannyi áradás,
él és éltet... árnyat vetve zölden...

s most, hogy már nem siet,
mélázva hallgatja a siető nagy vizet

...

Ha csak egy dinnye volt a zsákmány,
csínyünkön a csósz is csak nevetett.
Na, csak vigyétek – gondolta, látván,
hogy a klott gatyás csibészek,
a prédát lökdösve, terelve,
úszunk Soroksárról, Csepelre
a békésen elnyúló Kis-Dunán.

A dinnye még éretlen tök volt,
íze, mint a fű, a magja meg fehér,
de faltuk mohón édes-boldogan,
mert közülünk máskülönben
ilyet a kolónián nem ettek sokan...

Ennyi volt akkor a sóvárgott *minden*,
mit fizetség nélkül elvenni mertünk,
úgy választott el minket a remélttől,
mint háló a vadat, *vasfegyelmünk*,
s hogy ne legyen, ki ellene ágál,
messzebb vitte a kísértést
minden Kis-Dunánál
a vágyakat legyűző *öntudat*...
no, meg a kényszerű belátás

*hogy ami közös, az nem tied,
csak rész vagy nem a részes,
s ha volnál is... ha azt hiszed...
a részedet jussnak vélni vétek,
akkor is, ha nem védi törvény,
nem tiltja fegyver vagy felirat,
nem mentség, ha nem látja senki,
s még az is lehet, hogy csak neked,
de neked azt elvenni nem szabad!*

Így költözött be génjeinkbe,
hogy mi szolgálunk önként,
de nem vagyunk szolgálhad,
ki lop-csal, ha azt épp teheti...
amit elveszünk, csak a bérünk,
mienk a gyár, a mienkből élünk...
(...mert elúszva már a vérszívó burzsuj,
ki a munka hasznát mitőlünk elveszi...)

És elhittük,
mért ne hittük volna.?
amit lázas szemű térítő
suttogtak fülünkbe,
dörögtek mikrofonba,
énekeltek refrénnek a dalba
a zászlók alatti vonulásokon,
az önünneplés mákonyával butító ígét...
S csak mert elhittük,
a gyár lett a templomunk,
követtük őket, kotlóst a csibék,
s csak a gyanakvásunk volt rokon
a némán dacoló többivel,
ki hallva azt a másik kolompot,
ugyancsak vakon követte Istenét...

Igen, hittük,
 hittük, hogy hinni kell!
 Noha a tapasztalás más volt,
 s próbáján a tévhit pőrére vetkezett;
 ki szónokolt, a kezét zsebre dugta,
 dolga, ha volt is, csak fölös ugrabugra,
 s a közös tálból, merthogy joga lett rá,
 nyíltan és pimaszul kétszer is szedett...
 s ha akadt, ki néha morogni mert,
 csak hadd bőgjön a barom,
 bőrébe sütötte perditajegyét
 a felbőszült hatalom;
 parancsát a felsőbbségnek,
 mit megszegni, nem szabad,
 hogy töretve vagy önként,
 helyünk s jelölt sorsunk a lenézett szolgahad...
 a szolgahad, melynek részeként,
 és ez a nagy tanulság,
 míg a hámot hordod, a többinek hámjá vagy!

Elhagyott a hitem,
 vagy csak elvesztettem...
 a diszpécserrel, kinek az a dolga,
 hogy bárcám a kampóra
 akassza helyettem,
 elszámoltam mindenemmel rendben,
 merthogy muszáj volt már,
 muszáj volt már mennem,
 ha nem is a máglyára,
 a mennybe vagy pokolra,
 de el onnan, el, nem állni a sorba,
 ahol, mindig s újra senki lett a nevünk,
 s az *anyagisten* is csak gombfocizott velünk...

Nem volt már sehol helyem, céloom, utam,
 minden jelenésre legyintettem, ugyan
 mire jó az ige, hol a sötét síri,
 a világosság titkát
tudni kell, nem hinni!

Most, így visszanézve,
 aki voltam hajdan,
 a tudásról szólva,
 ezt is csak hittem,
 vagy hinni akartam...

Hány virradat talált
 könyv fölé hajolva,
 hány káprázat, ábránd,
 tudós önámítás.?
 hányszor lelt a kétség
 rám, hogy fellapozza
 agyamat, a könyvet,
 kutatva a rejlő titkot,
 a legvégső Tudást...

A Tudást, ki kegyelmes úrként
 (hogy látsszék istenvolta)
 a remélt fényességet,
 koldusnak a fillért,
 móddal adagolja,
 ki minden válaszból
 új kétséget támaszt,
 s csak a belévetett hit
 jelenthet égi s földi támaszt,
 ha a fényes katedrális fala dőlni készül.

Nyavalyás koldus az elme,
 kapkod minden után.
 Ha a hittől rémüldözik,
 rongya lesz az ész,
 s ha a tudástól fut,
 tévhitök bogában
 botladozik bután.

Vártam, mint az *úszóláp*,
 eljön-e megjelölni létem,
 az a végső bizonyosság;
 hogy az iszapé a sorsom,

vagy a víz ölen lebegve
egy világ létét hordom,
egy másik, egy máshova,
egy végső érkezésben...

A damaszkuszi széles úton,
hogy minden vándor boldoguljon,
divat lett a jövésmenés,
lett hozzá korbács és behemót,
és szép szavú megváltó,
pont az lett volna kevés.?

Ha lelkem s rajta irhám
hajlandó lett volna,
csak a hit, a hit hiányzott,
aki begombolja...
s ha van végső igazság,
hirdesse irgalom vagy fegyver,
legyen Isten, Tudás, Anyag,
bármit hirdet, bármit tagad,
hitté lesz, mert hitetlenül,
csak eszes állat,
nem ember az ember...

Hol van már a Csósz,
ki a tiltott-közöst védte,
hol a fényes Jövő.?
a pimasz hazug
sincs már sehol,
aki megígérte...

Van-e még, ki úgy gondolja,
ő is csak egy, mint a többi,
nem csak rag az enyém s tied,
meg hogy mindent,
amit eltett,
ki kéne fizetni.?

Hol van már a gyár,
az a közös nagy kincs,
s a büszke munkahad,
az a léptével dobogó,
s a szívével lobogó,
ki magáénak tudta...
hogya neki se volt,
hogy lett arra bárkinek is jussa.?

Nem lettem tolvaj,
kezemnek, ha volt is alkalom,
a lopáshoz belőlem hiányzott az óhaj,
a szerzés csábbal megejtő kényszere,
a birtoklás mindent feloldó mámora
nem vitt rá, s nem fog már soha,
nemcsak mert nincsen mód,
vagy éppen nincs mire,
más bűnöm, ha volt is
(mert persze volt!)
az se vitt messzire...

Zsolozsmázó, bizony az se lettem,
csak úgy magam módra,
ha van is hitemhez Istenem,
nem kondít harangot,
s nem vár a templomba,
csak ül az idő partján,
akár a dinnycsősz,
szomorú az arca,
mohos uszadékfa
ahogy ott elidőz,
nézi, merre járnak
a hajdani csibészek,
s nyelvükön érzik-e
az egykori csínytevők
ízét az elprédált dinnyének,
vagy ma is, kik akkor
oly vagányak voltak,
ha szóba kerül csínyük,

vajon édes-boldogok-e,
vagy az emléktől már
némán fuldokolnak?

Messzire hozott időm,
új népek, szokások, új hitek
formálnak, örölnek, hitetnek,
a dinnye már csak emlék,
senkivel se közös,
most így, visszanézve,
hogy mégis részemnek érzem,
már nem is oly különös.

...

A szekszárdi Duna-híd lábánál ülök,
locska kis mesékkal andalítom magam,
a vízpart fövenyére terítem az árnyat,
a máig bennem élő kizöldellni-vágyat,
mese lett a zöldár, mely egykor ide hozott,
törzsem, az a régi fa is, regébe öltözött,
én meg minden úszó gallyban,
azt lesem, ki voltam hajdan...
most így, a folyóra, a sorsos időre,
az örvénytelt sodrásra s az útra
csitult szívvel vissza-visszanézve,
lassan részemmé lesz minden,
társam itt már csak az Isten,
üldögélve lombom alatt,
dinnyét eszik mosolyogva,
arcát nézve, ahogy látom...
jólesik a falat...

Epilóg (vagy ugyanez röviden)

Most, így visszanézve,
sehol a túlnan, s vele az innen,
sehol az öböl, a véggát, a kikötő
egy pillanat volt minden
az idő hullámfodra
mert ami itt örök,
csak a Nagy Víz sodra!